

KAHVE MOLASI

ACME: 1964 yılında Bingöl’de doğdunuz ve 1987 yılında Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuarı’ndan mezun oldunuz. Bingöl ve Mimar Sinan arasındaki süreci biraz anlatabilir misiniz?

Reha ÖZCAN: Aslen Sinopluyuz. Babam memur olduğu için Anadolu’yu sürekli gezdik. Hasbelkader bende Bingöl’de doğdum. 5 çocuklu kalabalık bir ailemiz var. Bingöl’den sonra Ankara, Kars, İzmir, Bursa ve 12 Eylül döneminden sonra tekrar İstanbul’da yaşadık. Babam çok okuyan bir adamdı ve bize en büyük öğretisi o oldu. Bizde sürekli okurduk. Bu ülkenin şairlerine, yazarlarına aşık olduğumuz için ve biraz da kendimizi ifade edebilmenin yöntemlerini ararken, tiyatroyla tanıştım.

Aslında tiyatro ile ilk tanışmam 11 yaşına denk geliyor. Ankara’da yaşadığımız o dönemde bir çocuk oyunu izlemiştim ve o oyunu izledikten sonra bir daha tiyatroya gitmek istemedim. Lise ikinci sınıfa kadar bir daha tiyatroya gitmedim. Ailem çok tiyatro düşkünüydü. Babam Ankara’ dan İstanbul’a oyun izlemek için gelirdi. Beni götürmek isterdi ama o izlediğim oyundan sonra hiç hevesim kalmamıştı.

Reha ÖZCAN

İstanbul Devlet Tiyatroları’nın beğeni ile izlenen oyunu ‘Bedensiz Kadın’da Martin rolü ile dikkatleri üzerine çeken Reha Özcan, bu ayki ‘Kahve Molası’ köşemizde tiyatro hayatı ve yaşamı ile ilgili sorularımızı yanıtladı.

Lise ikinci sınıftayken okulumuz Bursa Ahmet Vefik Paşa’ya bir gezi düzenlemişti. Orada ‘Akümülatörlü Radyo’ isimli bir oyun oynanıyordu. O zamanki kız arkadaşım o oyuna bilet almıştı ve bende onu yalnız bırakmamak için oyuna bilet almak zorunda kalmıştım. Bir de o zaman ‘Akümülatörlü Radyo’daki bir oyuncunun ayağı kırıldığı için, İstanbul’dan Can Gürzap ve Adnan Biricik’in oynadığı ‘Kahvede Şenlik Var’ oyununu getirmişlerdi. O oyunu izledim ve tiyatronun nasıl bir şey olduğunu o zaman anlamıştım. Oyundan çok etkilenmiştim ve bir sonraki hafta yeniden geldim. Tiyatroya gelir gider olmuştum. Bu sırada ağabeyim Ferhan Şensoy’un tiyatrosunda oyuncu olmuştu.

12 Eylül sürecinde ailemiz biraz dağılmıştı. Babam tutuklandı ve hepimiz bir yerlere göç etmek zorunda kalmıştık. Ben İstanbul’a geldim. Bir yıl sonra babam cezaevinden çıktıktan sonra aile yeniden İstanbul’da toparlandı ve tekrar ha-

yata başladık. Kartal Lise’sine başladım ve oranın tiyatro kulübüne girdim. Moliere’in Cimri’si ilk oyunum oldu. Ertesi yıl John Steinbeck’in ‘Ay Battı’ romanını oyunlaştırdım. Tiyatroya bu şekilde başladım ve sonra oyunların devamı gelince konservatuar sınavına girmeye karar verdim. Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuarı’nı kazandım ve hala tiyatroya devam ediyorum.

ACME: Konservatuar eğitimlerinizin ardından 24 yıl geçti. Bu 24 yıla neler sığdırdınız?

Reha ÖZCAN: Geçmiş değil mi o kadar... Bu 24 yılda bu sezon 69. oyunumu oynuyorum. Devlet tiyatrosu, özel tiyatrolar ve belediye tiyatrolarında 15 oyunda rejisi yaptım. Karadeniz Teknik Üniversitesi Tiyatro Kulübü’nün kurulmasına katkıda buldum. Akdeniz Üniversitesi Tiyatro Kulübü’nü kurdum ve 4 yıl orada eğitim verdim. 16 yıldır yaratıcı drama üzerine çalışıyoruz. Şu anda bu eğitimlere İstanbul’da bir kolejde devam ediyorum. 24 yıl önce konservatuar süreci bitti ancak okul bitse de eğitim süreci hiç bitmiyor. Değişik ses, nefes teknikleri ve dans tiyatrosu üzerine yurt içinde ve yurt dışında çeşitli workshoplara katılıyorum. Zaten her yeni oyunda

KAHVE MOLASI

bir şeyler öğrenmeye devam ediyorsunuz. Öğrenmek sürekli devam eden bir süreç. Eğitimcilik de aslında öğrenmenin ayaklarından bir tanesi çünkü genç bir nesille bir şeyler yaptığınız zaman daha fazla şey öğreniyorsunuz. Konservatuar bitti okul bitti diye bir şey yok, aslında 24 yıldır öğrenim görmeye devam ediyorum.

ACME: 17 yıl Antalya Devlet Tiyatrosu'nda görev yaptıktan sonra İstanbul'a geldiniz...

Reha ÖZCAN: İlk önce Trabzon Devlet Tiyatrosu'nda göreve başladım. 4 yıl orada kaldıktan sonra İstanbul Devlet Tiyatrosu'na tayin oldum. 2 yıl İstanbul Devlet Tiyatrosu'nda kaldım ancak burada kaldığım süre boyunca hiç düşündüğüm gibi bir hayatla karşılaşmadım. İki yılda sadece iki oyunda bir de dizide oynadım. Trabzon'da yılda 5-6 oyun oynamaya alışmıştım ve enerjimi bu işlerle tüketmek istemedim. Antalya Devlet Tiyatrosu açılınca İstanbul'dan Mustafa Alkırın ve 3 arkadaşımınla birlikte Antalya Devlet Tiyatrosu'na geçtik. Antalya'da iki yıl kaldık ve İstanbul'dan gelen arkadaşlarım beni bırakıp İstanbul'a dönmüştü. Ben orada kalmaya devam etmek istedim çünkü o dönem Antalya, tiyatro yapmak için çok uygun bir yerdi. Bütün dikkatimizi ve bütün enerjimizi tiyatroya verebiliyorduk. O dö-

nem her şey yolunda gidiyordu. Ancak daha sonraları Antalya hızla göç alan bir kente dönüştü. Büyük kente uyum sağlayamayan insanların göç ettiği bir yer haline gelmişti. O popülasyon tiyatro, opera ve bale gibi sanat dallarına ilgi duymadığı için seyircileri salonlara çekmek adına farklı algılanan oyunlar yazılmaya başlandı. Bende bundan çok sıkıldım ve İstanbul'a gelmeye karar verdim. Her ne kadar kabul etmek istemesem de artık sanatın yapılabileceği tek yer ne yazık ki İstanbul.

ACME: Şu anda İstanbul Devlet Tiyatroları bünyesinde Mate Maticic'in 'Bedensiz Kadın' oyununda oynuyorsunuz. Oyundan biraz bahsedersiniz?

Reha ÖZCAN: Mate Maticic çok ilginç bir yazar. 'Bedensiz Kadın' son yıllarda okuduğum en ilginç oyunlardan bir tanesiydi. Herhangi bir önermesi olmayan ama durum tespiti yapabileceğiniz muhteşem bir oyun. Yazar duygu sömürülerinden uzakta ama çok duygusal bir oyun yazmış ve bunu kara mizahla anlatmış. Oyunda dünyada hatta ülkemizde de yaşadığımız savaş sonrası bir süreç anlatılıyor. Eğer insansak, savaş karşı olmak durumundayız. Yazar bunu savaş hayır diye büyük sözlerle bağıra çağıra anlatmak yerine küçük küçük milyonca sözcükten oluşan bir teknikle anlatmış. Gerçekten çok hoş bir oyun ve çok keyifli bir ekiple çalışıyoruz. Bazen inandığınızı söylemeniz gerekiyor ve bende bu oyunda inandıklarımı söylüyorum. Bu yüzden rahatım.

ACME: Oyunda bir kanser hastasını canlandırıyorunuz. Rolünüze nasıl hazırlandınız?

Reha ÖZCAN: Oyunu kanser üzerine kurmadık. Kanser sadece bu oyundaki unsurlardan bir tanesiydi. Kanser nedenlerini araştırdım ve şöyle bir sonuca ulaştım. İnsanlar anlatması ve mutlaka paylaşması gerekenleri paylaşmıyorlarsa vücut bir şekilde kendini ifade ediyor. Martin karakterinin de anlatmak istediklerini anlatamaması kanser olarak ortaya çıkmış diye düşünüyorum. Antalya'dan bir doktor arkadaşıma bu düşüncemi ilettim ve oda doğru bir tespit yaptığımı, karakteri canlandırırken bu tespitten yararlanabileceğimi söyledi. Bende buradan yola çıktım. Kanser hastalarının özelliklerini araştırdım fakat sahne gerçekliği ve yaşam gerçekliği aynı şey değil. Ülkemizde inanılmaz boyutta bir kanser popülasyonu var ve izleyenlerin arasında kanser hastaları da olabilir. Bu yüzden onların duygularını rencide etmeyecek şekilde, hastalığın çok üzerinde durmayan bir karakter düşündüm. Bir süre sonra hastalık hikayesinden çıkıp, Martin'in hikayesine dönmeyi kendim için daha faydalı buldum.

ACME: Bugüne kadar çok başarılı isimlerle aynı sahneyi paylaşma fırsatı buldunuz. Canlandırmak istediğiniz özel bir karakter ya da birlikte oynamak istediğiniz özel bir isim var mı?

Reha ÖZCAN: Canlandırmak istediğim karakter konusunda biraz şanslı bir oyuncuyum.

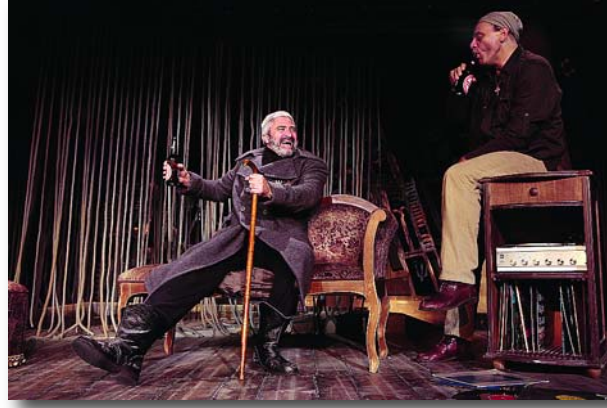
KAHVE MOLASI

Bana dünya tiyatrosu ve Türk tiyatrosunda çok güzel roller oynamak nasip oldu. Özel olarak şunu oynayayım gibi bir derdim ve isteğim yok. Rolün küçüğünü ya da büyüğünü de düşünmüyorum. Yaptığım işi doğru yapmak istiyorum. Göreceli kavramların bir önemi yok. Tek başına iyi oynayan bir oyuncuyu görmek benim de hoşuma gitmiyor. Bu yüzden iyi bir ekiple çalışmaya gayret ediyorum.

Oyuncu olarak ise bugüne kadar gerçekten çok özel isimlerle çalışarak hem çok keyif aldım hem de onlardan çok şey öğrendim. Açıkçası aklımda özel bir isim yok. Her oyun kendi içinde bir referanstır. Bir oyunda çok iyi anlaştığımız bir isimle bir başka oyunda zıt düşebilirsiniz.

Aynı düşünceleri paylaştığınız insanlarla çalışmak tabii ki çok keyifli ama burası bir kurum. Herkesle anlaşmaktan ziyade işimizi yapmak durumundayız. Zaman zaman anlaşamadığımız insanlarla da bir araya geldiğimiz oluyor ancak bu tiyatroya özel bir şey değil. Her yerde karşılaşabileceğimiz bir durum.

Bir de sanatçılar genel olarak uyumlu insanlardır. Ortak bir amaçları ve ortak düşünce yapıları olduğu için her ortama hemen ayak uydurabilirler. Oyuncu olarak insanlara örnek olmaya ve yaşama sevinci vermeye çalışıyoruz. Dolayısıyla hayata ve birbirimizin yüzüne gülerken bakabiliyo-

ruz. Bir de artık hem kendimizle, hem diğer gerçeklerle hem de sorunlarımızla yüzleşebilecek yaşlardayız. Eskisi gibi sorunlarımız ve hırslarımız yok. Onun yerinde ben oynasam gibi düşüncelerimiz de yok. Her oyunda bir başkasından değil, kendimizden daha iyi olmak durumundayız. Sanırım bu yüzden başkası ne yapmış diye düşünmektense, kendi yaptığımız işlere odaklanıyoruz ve bu da uyumsuzluğu ortadan kaldırıyor.

ACME: Sinema ve dizi oyunculuğu hakkında ne düşünüyorsunuz?

Reha ÖZCAN: Dizi oyunculuğunu oyunculuk olarak görmüyorum. 90 dakikalık bir bölüm için haftanın 6 günü, günde 20 saat çalışıyorsunuz. Bu tempoyla çalışan bir insandan sanatsal bir performans bekleyemezsiniz. Dizi maddiyat için yapılan bir şey ama sinema farklı bir boyut. Sinemanın bir büyüğü var. Sinemada çok fazla bir deneyimim yok ama konservatuarda bize verilen kas-kontrol denilen şeyin ne demek olduğunu sinemada anladım. Tiyatronun çok fazla özgür alanı var. Oyuncu olarak kendinizi ifade edebiliyorsunuz ancak sinemada yönetmenin kafasındaki dünyanın bir şekilde içine girebilmek durumundasınız. Yönetmen bunu sizin içinizden çıkarabiliyorsa, bu yönetmenin başarısıdır. Sinema gerçekten bambaşka bir dünya.

ACME: Devam eden ve yeni projeleriniz nelerdir?

Reha ÖZCAN: 'Bedensiz Kadın' devam ediyor. Umarım önümüzdeki sezon da devam eder. Çünkü güzel ve derdi olan bir oyun ve bu tip

oyunlar çok kolay sahnelenebilecek oyunlar değil. Bu yüzden devam etmesi gerekiyor diye düşünüyorum. 'Bedensiz Kadın' dışında ağabeyim 'Serhat Özcan' ile bir oyun hazırlıyoruz. Onun hazırlıklarına başladık yakında çalışmalarına da başlarız.

Bu oyunlar dışında bir sinema filmi ve bir de dizi projesi var. Dizi, sınıf arkadaşım Erdal Tosun ile oluşturduğumuz bir şey. Sinemada ise Emin Alper'in çok güzel bir senaryosu var. Karaman'da çekilecek olan filmin çalışmalarına Temmuz ayında başlayacağız. Ağustos ayı sonuna kadar sürer diye tahmin ediyorum.

ACME: Yoğun tempunuzda sağlığınız ve kendiniz için neler yapıyorsunuz?

Reha ÖZCAN: Eşim diyet uzmanı olduğu için bu konuda çok şanslı biriyim. Kaçamaklarımı saymazsak iyi beslendiğimi düşünüyorum. Yemek yapmayı çok seviyorum. Değişik yemekleri denemeye ve özellikle Fransız mutfağına çok meraklıyım. Haftanın üç günü spor yapıyorum. Bol bol kardiyo çalışıyorum ve yüzüyorum. Geçen yıl bir futbol maçında kolumu kırdım. Kırık bir kolla oyunculuk yapmanın zor olduğu fark ederek futbol oynamayı bıraktım. Bunun dışında koyu bir Beşiktaş taraftarıyım ve provaların, oyunların ve setlerin maç günlerine gelmediği zamanlarda çok mutlu oluyorum. 🍷